Operatie aan de stembanden

Patiënteninformatie KNO

Operatie aan de stembanden

Inleiding

Deze folder geeft informatie over de operatie aan de stembanden bij volwassenen.

Hoe belangrijk is spreken?

Spreken is bij mensen het meest gebruikte communicatiemiddel. In veel beroepen moeten mensen hun stem vaak gebruiken, bijvoorbeeld in het onderwijs en in de verkoop. Bij stemproblemen kunt u in uw spreken en dus in uw functioneren belemmerd worden. Als u spreekt, geeft u behalve de inhoud van uw woorden ook informatie over emoties. U kunt bijvoorbeeld dezelfde zin koel en afstandelijk of warm en hartelijk uitspreken. Afwijkend stemgeluid kan daarom een verkeerde indruk van uw stemming geven.

Hoe maakt u geluid?

Geluid begint in het strottenhoofd (adamsappel). Het strottenhoofd is een verbinding tussen de luchtpijp en de keelholte. In het strottenhoofd liggen de stembanden. Dit zijn twee plooien die door spieren naar elkaar gebracht kunnen worden en zo de luchtpijp afsluiten. Als de stembanden tegen elkaar gehouden worden, dan kunnen ze gaan trillen door de uitgeademde lucht. Dit trillen van de stembanden maakt het geluid wat je hoort. Door de spanning in de stembanden te veranderen, verandert de toonhoogte van het geluid. Ook deze verandering van spanning komt door spierbewegingen. Bij spreken wordt niet alleen het strottenhoofd gebruikt. Het stemgeluid wordt omgezet in verschillende klanken door bewegingen van de lippen, tong, gehemelte en keel. Als er afwijkingen aan de stembanden zijn, dan veranderen de trillingen van de stembanden. Het geluid verandert dan ook. Vaak klinkt het geluid (de stem) dan schor of hees.

Oorzaken van stemstoornissen

Infectie

Iedereen is wel eens hees bij een verkoudheid. Vaak veroorzaken virussen de infecties en die genezen vanzelf. Ook bij een infectie door een bacterie is dit vaak zo. Bij ernstige of langdurige infecties is het soms nodig om medicijnen voor te schrijven. Soms wordt er gekeken waar de infectie vandaan komt (infectiebron), bijvoorbeeld de neusbijholten.

Irriterende stoffen

Irritatie van de stembanden kan ook komen door blootstelling aan irriterende stoffen zoals sigarettenrook of brandend maagzuur.

Zwelling

Er zijn verschillende goedaardige gezwellen van de stembanden:

- Stembandpoliepen

  Stembandpoliepen worden meestal operatief weggehaald. De kwaliteit van de stem verbetert dan.

- Stembandknobbels

  Stembandknobbels kan je krijgen door verkeerd stemgebruik. De stembandknobbels worden behandeld met logopedie of worden operatief weggehaald.

- Reinkes Oedeem

  Dit is een zwelling van de stemband door roken.

Verkeerd stemgebruik

De stem klinkt slecht door het niet goed gebruiken van de stembanden. Waarom de stembanden niet goed gebruikt worden, is niet altijd duidelijk. Soms sluiten mensen na een infectie van de stembanden hun stembanden niet goed. Andere mensen sluiten hun stembanden soms juist te krachtig. Bijvoorbeeld omdat zij hun stem tijdens de infectie geforceerd hebben. Emoties kunnen ook een oorzaak zijn van verkeerd stemgebruik, bijvoorbeeld door een hoge spierspanning. Soms ontstaan er stembandknobbels door verkeerd stemgebruik. Verkeerd stemgebruik wordt meestal behandeld met logopedie.

Kanker

Heesheid kan ook veroorzaakt worden door kanker van de stembanden. Dit is vrij zeldzaam. Het komt vooral voor bij mensen die lang gerookt hebben. In een vroeg stadium is dit meestal goed te genezen zonder grote gevolgen voor de stem. Hoe vroeger het ontdekt wordt, hoe beter het is. Bij de minste twijfel wordt daarom een verdacht stukje weefsel van de stemband verder onder de microscoop onderzocht. Dit stukje weefsel wordt bij een kleine operatie weggehaald.

Verlamming

Wanneer de stembanden door een verlamming niet goed naar elkaar kunnen komen, klinkt de stem hees. Er wordt geprobeerd de oorzaak van de verlamming te vinden. Als de verlamming niet verbetert, proberen we de stem te verbeteren door oefeningen (logopedie). Tenslotte is er een operatie mogelijk (injectie-augmentatie).

Onderzoeken

De KNO-arts onderzoekt uw stembanden. Hij bekijkt ze via een spiegel, door middel van een flexibele slang (scoop) of met een stroboscoop. Een stroboscoop maakt de trilling van de stembanden zichtbaar door middel van flitslicht. Het kan zijn dat de KNO-arts geen afwijkingen aan de stembanden vindt.

Behandelingen

De behandeling hangt af van de oorzaak van het stemprobleem:

- Medicijnen

  Bij maagzuur, een allergie, een infectie etc.

- Stoppen met roken
- Logopedie

  De logopedist leert u uw stem beter te gebruiken door oefeningen. Dit kost tijd, geduld en moeite.

- Stembandoperatie

  De operatie kan een behandeling zijn, maar ook een middel om een diagnose te stellen. Na de operatie volgt vaak nog logopedie.

Stembandoperatie onder narcose (microlaryngoscopie)

Afwijkingen aan de stembanden die niet verbeteren met logopedie of verdachte afwijkingen van de stembanden kunnen operatief verwijderd worden.

Anesthesie

Deze operatie vindt plaats onder algehele verdoving. De medische term voor verdoving is anesthesie. U krijgt een afspraak op het Opnameplein als voorbereiding op de verdoving. Informatie over de verdoving vindt u in de folder anesthesie.

Dag van de operatie

Vooraf is met u afgesproken vanaf welke tijdstip u nuchter (niet eten en drinken) moet blijven. Dit hangt af van het tijdstip van uw operatie. De operatie is in dagbehandeling. De verpleegkundige neemt kort de informatie met u door. U kunt dan nog vragen stellen. Voordat u naar de operatiekamer gaat, krijgt u een operatiejasje aan. Als u een gebit en/of contactlenzen heeft, moet u deze uitdoen. Na de operatie wordt u wakker in de uitslaapkamer (recovery). Als u goed uitgeslapen bent, brengt de verpleegkundige u weer naar de dagbehandeling.

Operatie

Een rechte buis wordt via uw mond ingebracht tot net boven de stembanden. Uw stembanden worden door de operatiemicroscoop bekeken. Met zeer fijne tangetjes en schaartjes kunnen de afwijkingen weggehaald worden. Het verwijderde materiaal wordt meestal opgestuurd naar de patholoog voor verder onderzoek. De operatie duurt ongeveer een half uur.

Attentie

Bij het inbrengen van het rechte buisje via de mond bestaat er een kleine kans dat uw gebit wordt geraakt. Er kan dan tandschade ontstaan. Daarom is het belangrijk dat u problemen met uw gebit (slechte conditie, losse tanden) vooraf meldt.

Mocht er tijdens het inbrengen toch tandschade ontstaan, dan zijn de eventuele kosten voor herstel voor uw rekening.

Na de operatie

- Meestal heeft u na de operatie weinig pijn. U kan wel een 'rauw' gevoel in de keel hebben en de tong kan soms wat vreemd aanvoelen. Dit komt door de rechte buis die u in uw mond had tijdens de operatie.
- Bijna altijd mag u dezelfde dag naar huis. U mag **niet** zelf autorijden.
- De eerste dagen is de stem nog hees. Afhankelijk van de grootte van de operatie mag u wel of juist niet spreken. De KNO-arts vertelt u of uw stemrust moet houden en voor hoe lang. Schreeuwen, fluisteren en roken zijn niet goed voor de genezing.

Controle

U krijgt een nieuwe afspraak op de polikliniek KNO. De KNO-arts bespreekt met u het eventuele vervolgtraject. Ook krijgt u dan de uitslag van het opgestuurde materiaal.

Complicaties

Elke operatie heeft een kans op complicaties. De complicaties bij een stembandoperatie zijn een nabloeding, benauwdheid of tandschade. De complicaties zijn echter zeldzaam.

Neem contact op met het ziekenhuis als u binnen 14 dagen na de operatie last krijgt van de volgende klachten:

- zwelling van de keel;
- problemen met eten en slikken;
- moeilijke ademhaling;
- koorts boven 38,5 graden.

Op maandag t/m vrijdag tussen 08.00 en 17.00 uur belt u met de polikliniek KNO:

- 088 - 70 67 342

Buiten deze tijden belt u met de afdeling spoedeisende hulp:

- locatie Bergen op Zoom: 088 - 70 67 302
- locatie Roosendaal: 088 - 70 68 889

Welk resultaat kan u verwachten

Het resultaat hangt af van de soort afwijking, uw beroep, rookgedrag en stemgebruik. Soms krijgt u na de operatie nog logopedie voor een zo goed mogelijk resultaat.

Wat kunt u zelf doen bij stemproblemen

- Niet roken. Roken is slecht voor de stembanden.
- Door uw neus ademen en voldoende drinken. Als uw slijmvlies uitdroogt, is het kwetsbaar.
- De stem niet forceren wanneer u flink verkouden bent.
- Niet kuchen, schrapen, fluisteren en schreeuwen.
- Rustig spreken. Als u te gehaast spreekt, heeft u geen tijd om uw stembanden op de juiste manier te gebruiken.

Vragen

Heeft u nog vragen na het lezen van deze folder? Stel uw vragen dan aan uw KNO-arts.

De polikliniek KNO is tijdens kantooruren bereikbaar op 088 – 70 67 342.

01/23